

Өтөххө бөрө улуйар

Сэрии буоллабын кыһын биһиги Мил үрэбэр кыстаабыппыт. Бырабыллыбыт эргэ өтөбү өрөмүөннээн, сүүсчэкэ сүөһүгэ сана хотон оностон, күһүн үлэ-хамнас бөбөнү көрсүбүппүт. Киһитэ-сүөһүтэ суох, бэрт түнткэтэх дойду. Үс көс иһинэн олохтоох ыалы булбаккын. Арай биһигиттэн арыычча чугас Бөтүннэр кыстаан олороллор. Кинилэрдиин хардары-таары сылдыһан, ону-маны ылсыһабыт, сонуммутун атастаһабыт. Биһиги олорор өтөхпүт уһун синниигэс күөл куулатыгар, кэлтэгэйдии тумустаан киирбит тыа уһугар турар. Собуруу өртүбүтүгэр күөлгэ түһэр сээн нөнүө дулба, тыа сабатынан ыарба былдыабыт кырдала тэнийэ сытар. Үрэхпит куула, халдыаайы өртүлэрэ бэс, тиит мастарынан саба үүммүт бырааннарынан кэрискэлэммит. Күнүһүн үксүгэр соло буолбаппыт. Улахаттар сүөһү көрөллөр. Биһиги кинилэргэ көмөлөһөбүт. Субан сүөһүлэри уулатабыт. Далы, ойбону ыраастыбыт, тэлгэһэ хаарын күрдэбит. Быһата, биһиэхэ даһаны үлэ баар. Ардыгар куобахха туһахтыбыт, сотору-сотору көрөбүт. Киэһэ тулатаабы тыабыт сэргэхсийэр. Куобах кырда булдун үргүтэн, «һуу да һуу!» бөбөнү түһэрэр, ол быһыыгар киһи курдук күлэн тоһута барбахтыыр. Түүнү быһа түбүгүрэр. Өтөх сабатынан мэкчиргэ тыаһа суох көтөн тэлээрэр, харахтарын уота эрилинниир. Куула тыа сабатынан, куталаах күөл кэтэбинэн саһыл тугу эрэ үрэн ньаһыйар. Биир кыһынны киэһэ чэйдээн бүтэн, үгэспитинэн арааһы сэхэргэһэн, остуоруйалаһан баран, таһырдыа табыстыбыт. Ый быһыа харана түүн. Күнүс онон-манан көстөр чараас ньалака былыттар тарһанан, сулустаах ып-ыраас халлаан түүн буолбут. Дьыбарсыйбыт. Киһи тыына сырдыргыыр. Далга аһы сылдыар аттар туйахтарын тыаһа куучугуруур. Арай чугаспытынаабы эргэ өтөххө бөрө улуйар. Биһиги наһаа куттанныбыт. Иэммит этэ кэдэннэтэ, куйахабыт күүрдэ, дьыэбитигэр сырсан киирдибит. — Хоту өтөххө, чуп-чугас бөрө улуйар,— дьоммутугар омуннаахтык кэпсээн, абылаһа-бөтүөхтэһэ турдубут. — Тыый, ол ханна? — дэһиэ түстүлэр дьахталлар. — Бэйи эрэ, тахсан истиэбин,— эр дьон таһырдыа табыстылар. Оҕолор улахаттары куйах оностон, онуоха эбии көрүөх-билиэх баһабыт баһыйан, эмиэ табыстыбыт. Бөрөбүт соботох буолбатах эбит. Икки бөрө хардары-таары улуйаллар. Ону түүннү тымныы салгын ой дуораана буолан, куула-халдыаайы бырааннарга энсилитэр. Истэргэ дьулаана бэрт, киһи этин сааһынан киирэр курдук. — Ити бөрөлөр торһонноон дьыэ таһыгар кэлэн улуйан эрдэхтэрэ. — Оннук эрэ буолбатах,— диир Уус-Милтэн кэлэн хоно сытар хоноһобут Константин Ноев.— Бөрөлөр торһонноон улуйбаттар. Быйыл аһынастаахтарга ас бөһө элбэх. Куобах мэнээгэ. Бөрөлөр тымныы күүһүрэгигэр дьон олорор сиригэр кэлэн улуйар үгэстээхтэр. — Сэрэх аата сэрэх. Далга бөһө уматыахха. Аччыктаан, торһонноон да улуйуон сөп. — Баһар бөһө уматын. Оттон ити аччыктаан улуйар буолбатах, тымныы түһэрин билэр,— хоноһобут мааһын эппитин хатылыы турда. Онно мин хоноһобут тылын итэһэйбэтэбим. Бөрө ас көрдөөн улуйара чуолкай курдук этэ. Кэнники булчуттар Константин этиитин бигэргэппиттэрэ.